

nr 43

skrypty
belfra

Dolnośląski Ośrodek
Doskonalenia
Nauczycieli
we Wrocławiu
Filie w Jeleniej
Górze, Legnicy,
Wałbrzychu

Małgorzata Skrobot

Wolontariat

w szkole podstawowej

Przykład działalności SKW w SP nr 17 we Wrocławiu

Wolontariat

Wolontariat

Wolontariat

Wolontariat

Praca w społeczności szkolnej stanowi złożony, wielowymiarowy proces budowany z wykorzystaniem różnorodnych narzędzi pracy z ludźmi, wśród których ważne miejsce zajmuje wolontariat. Zgodnie z definicją opracowaną przez Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu, „wolontariat to bezpłatne, świadome i bezinteresowne działanie na rzecz innych, wykraczające poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie”.

Wolontariat rozwija wśród uczniów postawę otwartości i wrażliwości na potrzeby innych, jest alternatywą dla konsumpcyjnego stylu życia, stwarza okazję do wyszukiwania autorytetów i budowania świata wartości. Promując zaangażowanie, sprzyja wspieraniu ciekawych inicjatyw młodzieży, pomaga w rozwijaniu zainteresowań, umożliwia także pomoc szkolnym rówieśnikom w trudnych sytuacjach. Uczniowie potrzebują wartościowej formy spędzania wolnego czasu, mają potrzebę robienia czegoś dobrego i ważnego, poczucia, że są niezbędni innym ludziom. Poprzez zaangażowanie w wolontariat uczeń w naturalny sposób zdobywa doświadczenia społeczne i odkrywa, co jest ważne w jego życiu.

Wolontariat przynosi także konkretne korzyści dla samej szkoły: ułatwia współpracę z podmiotami zewnętrznymi, pozwala na poszerzenie oferty zajęć w szkole, daje skuteczne narzędzia wychowawcze, rozbudowuje potencjał szkoły oraz pozytywnie wpływa na integrację nauczycieli i uczniów.

Wdrażanie wolontariatu powinno być zaplanowanym przedsięwzięciem, obejmującym kilka etapów działań:

- diagnoza, która umożliwia rozpoznanie potrzeb w społeczności;
- przygotowanie placówki do wdrożenia wolontariatu, między innymi wybór osoby pełniącej rolę koordynatora, przygotowanie zakresu zadań, podjęcie decyzji i utworzeniu klubu lub koła wolontariuszy, opracowanie niezbędnej dokumentacji, wskazanie miejsca na spotkania z wolontariuszami;
- przygotowanie oferty – określenie, w jaki sposób potencjalni wolontariusze zostaną zachęceni do aktywności, co można im zaproponować;
- zaproszenie adresowane do uczniów zainteresowanych wolontariatem – dzieje się to poprzez różne kanały przepływu informacji: plakaty, stronę internetową, dziennik elektroniczny itp.;
- przeprowadzenie rozmów wstępnych z nowymi wolontariuszami – należy pamiętać, że oni mają decydujący wpływ na oferowaną i udzielaną pomoc, bowiem kluczowe jest ich zaangażowanie;
- sporządzenie kontraktu, który precyzuje zasady realizowania wolontariatu (o nim szerzej w dalszej części artykułu);
- systematyczna praca z wolontariuszami, polegająca na monitorowaniu pracy w środowisku, organizacji spotkań poświęconych na integrację, wymianę doświadczeń, refleksji z wykonywanej pracy itp.;
- monitorowanie realizowanych działań, bieżące gromadzenie dokumentacji (np. sprawozdań, zestawień potrzeb, materiału fotograficznego, wypowiedzi wolontariuszy i odbiorców usług);
- ewaluacja działalności w celu określenia mocnych stron szkolnego wolontariatu i elementów wymagających doskonalenia, a w następstwie formułowanie rekomendacji do dalszych działań.

Wspomniany kontrakt obejmuje ustalone wspólnie zasady działania i współpracy. Stanowi jakby wzór właściwego funkcjonowania wolontariusza oraz mobilizuje go do pracy nad sobą. Umowa może zawierać listę zobowiązań wolontariusza, który deklaruje, że będzie:

- pomagał innym najlepiej, jak potrafi;
- uczył się i realizował ideę współpracy;
- otwarcie komunikował swoje spostrzeżenia i wątpliwości;
- odpowiedzialnie wykonywał powierzone mu zadania;
- poszerzał swoją wiedzę i umiejętności, by działać lepiej;
- korzystał z okazji do nauki;
- otwarcie przyjmował nowe pomysły i szukał własnych rozwiązań;
- unikał krytyki i traktował innych z szacunkiem;

- pracował systematycznie i wytrwale;
- uczestniczył w spotkaniach grupy wolontaryjnej;
- uprzedzał o swojej nieobecności;
- starał się być jak najlepszym wolontariuszem.

(na podstawie: wolontariat.org.pl)

Większość okresu dojrzewania przypada na czas nauki szkolnej, przy czym środowisko szkolne wraz z grupą rówieśniczą stanowią dla młodzieży ważne źródło wsparcia. Kształtowanie cech i umiejętności poprzez pracę w wolontariacie stwierdza się na podstawie wyników badań porównawczych, zestawiając stan funkcjonowania młodzieży na początku i po okresie zaangażowania. Służą temu również wyniki badań opisujące różnice między wolontariuszami wykazującymi niski i wysoki poziom zaangażowania.

Wolontariat działający w Szkole Podstawowej nr 17 koncentruje swoją aktywność na pomocy Polakom na Ukrainie. Nasi uczniowie to w dużej mierze potomkowie repatriantów, którzy przybyli na Ziemię Odzyskane po zakończeniu II wojny światowej. W rodzinnych wspomnieniach zachodnia Ukraina pozostała Arkadią, miejscem, o którym mówi się z nostalgią. Drugim powodem ukierunkowania naszego wolontariatu na pomoc dla Rodaków we Lwowie jest patron SP 17, prof. Stanisław Kulczyński, rektor Uniwersytetu Lwowskiego, a po wojnie rektor Politechniki Wrocławskiej i Uniwersytetu Wrocławskiego. Ważnym powodem jest również fakt, że coraz więcej uczniów w SP 17 to dzieci nowych migrantów z Ukrainy.

Naszą pomoc otrzymują:

- ludzie starzy, schorowani, którzy przebywają w Domu Miłosierdzia dla Seniora w Brzuchowicach;
- dzieci z Domowego Hospicjum przy Katedrze Lwowskiej;
- osoby znajdujące się w ciężkiej sytuacji zdrowotnej i losowej.

Wolontariat można traktować jako wyzwanie oraz okazję do konfrontacji ze złożonymi trudnościami i potrzebami osób wspomaganych. Uczeń, który pomaga, np. osobom chorym, niepełnosprawnym, samotnym, pozbawionym opieki, w stanie kryzysu, zmagając się z wątpliwościami i zadaje sobie pytania dotyczące sensu cudzego cierpienia, choroby, dzielenia się z nimi własnym czasem, zastanawia się nad możliwościami i celowością niesienia pomocy, oferowania tego, co posiada, zasadnością działań prospołecznych. Tego rodzaju wątpliwości sprzyjają osobistemu rozwojowi wolontariusza, poznawaniu innych i uświadomieniu sobie własnej roli w obliczu problemów dostrzeganych w społeczności.

Niezbędne jest przygotowanie kadry wolontariuszy do realizowania nowych ról poprzez organizowanie spotkań informacyjnych, szkoleń czy też wizyt studyjnych. Szkolny Klub Wolontariusza w SP 17 współpracuje z Dortmundzko-Wrocławsko-Lwowską Fundacją Św. Jadwigi. Zawsze może liczyć na wsparcie instytucji, która od lat 80-tych ubiegłego stulecia zajmuje się organizacją pomocy potrzebującym, a ich wysiłek cieszy się szacunkiem mieszkańców Wrocławia.

Pomoc, jaką organizujemy ma bardzo wymierny efekt, ponieważ szkolny wolontariat integruje całą społeczność naszej szkoły: uczniów, rodziców, nauczycieli i pracowników niepedagogicznych, a przedsięwzięcie jest przeprowadzane z rozmachem:

- uczniowie klas siódmych i ósmych zbierają żywność w sklepach zaprzyjaźnionej ze szkołą sieci handlowej;
- młodsze dzieci i ich rodzice pieką ciasta na kiermasz;
- uczniowie i nauczyciele oraz przedstawiciele Rad Osiedli, na obszarze których mieszkają nasi podopieczni, szukają sponsorów, gromadzą rzeczy na kiermasz samorządowy;
- nauczyciele przedmiotów artystycznych przygotowują koncert i wystrój stoisk;
- staramy się zainteresować media lokalne i z reguły Radio Rodzina, Echo, TV Regionalna, Radio Wrocław zamieszczają informacje o naszej akcji.

Pamiętajmy, że rolą nauczyciela-koordynatora jest organizacja wolontariatu, pomoc wolontariuszom-uczniom i świętowanie z nimi sukcesów. Każdego roku, na zakończenie akcji, organizujemy koncert, na który zapraszamy wolontariuszy i ich rodziny. Podsumowanie akcji jest tym momentem, kiedy wolontariusze są w centrum zainteresowania, otrzymują wyróżnienia, a ich praca jest w sposób szczególny doceniona. Uczeń-wolontariusz nie oczekuje i nie otrzymuje żadnego wynagrodzenia finansowego za swoją pracę. Angażując się społecznie, liczy jednak na zaspokojenie pewnych potrzeb, co niejednokrotnie jest podstawą jego wewnętrznej motywacji. Może to być np. potrzeba dzielenia się, chęć spłacenia długu społecznego („bo ktoś kiedyś mi pomógł”) lub oczekiwanie na uznanie czy poszukiwanie akceptacji. W przypadku młodych ludzi może być to również ciekawość świata, chęć zdobycia doświadczenia zawodowego oraz nowych umiejętności lub też potrzeba przynależenia do jakiejś grupy społecznej.

W czasie gali podsumowującej akcję oglądamy filmy ze Lwowa, na których są zarejestrowane podziękowania przesyłane z Brzuchowic i z Domowego Hospicjum. Na nagraniach możemy zobaczyć moment przekazywania darów, a to ważne, ponieważ istotne dla nas jest, aby działalność SKW była transparentna.

Żeby podkreślić znaczenie pracy wolontariuszy, dobrze jest zainteresować działalnością SKW Wydział Edukacji, Dolnośląskie Kuratorium Oświaty lub inną instytucję nadzorującą pracę szkoły. Chcąc podnieść rangę imprezy i uświetnić uroczystość poświęconą uczniom-wolontariuszom warto na podsumowanie akcji zaprosić przedstawicieli np. organu prowadzącego szkołę oraz przedstawicieli lokalnej społeczności.

Motywacja do bycia wolontariuszem pozostaje sprawą indywidualną, jednak – jak wynika z badań – pewne motywacje osób gotowych nieść pomoc pozostają wspólne. Dlatego ważne jest, by organizacja SKW była solidnie przygotowana. Znajomość potrzeb i oczekiwań uczniów, którzy chcą pomagać, jest mocną podstawą efektywnej pracy szkolnego wolontariatu.

BIBLIOGRAFIA:

1. *Wolontariat. O czym należy wiedzieć, angażując wolontariusza*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Pożytku Publicznego, Warszawa 2011.
2. *Wolontariat w pytaniach i odpowiedziach - poradnik prawny*, Katarzyna Kołodziej, Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu, Warszawa 2009.
3. *Efektywne zarządzanie wolontariatem*, Monika Falej, Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych”, Wydawnictwo FIKA, Olsztyn 2011.

Fot. 1. Wolontariusze z „PomagaMY”. Szkoła Podstawowa nr 17 we Wrocławiu.

Fot. 2 i 3. Wolontariuszki z „PomagaMY” rozdają ulotki z informacją o zbiórce żywności.

Małgorzata Skrobot
Szkoła Podstawowa nr 17 we Wrocławiu
Nauczycielka języka hiszpańskiego, historii
i WOS-u w oddziałach dwujęzycznych. Opiekun Samorządu Szkolnego.
Opiekun szkolnego wolontariatu od 2001 roku w SP 17.

Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu

Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu jest jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Dolnośląskiego, akredytowaną przez Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. Posiada siedzibę główną we Wrocławiu oraz Filie w trzech lokalizacjach: w Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu obejmując zasięgiem całe województwo dolnośląskie.

Zajmuje się organizacją i prowadzeniem różnorodnych form doskonalenia kadry kierowniczej szkół i placówek oświatowych oraz nauczycieli. Proponuje realizację programów wsparcia szkół w ich jakościowym rozwoju. Jest organizatorem wydarzeń edukacyjnych o charakterze lokalnym, regionalnym i międzynarodowym. W ramach statutowych zadań prowadzi działalność promocyjno-wydawniczą oraz konsultacje dla nauczycieli. Współpracuje z szeroko pojętym środowiskiem edukacyjnym - instytucjami działającymi na rzecz oświaty, wyższymi uczelniami, pracodawcami.

Zapraszamy dyrektorów szkół i placówek oraz nauczycieli do skorzystania z naszej oferty szkoleniowej. Proponujemy formy tradycyjne i prowadzone zdalnie. Różnorodna problematyka szkoleń zapewni Państwu podnoszenie kompetencji zawodowych w różnych obszarach, również związanych z realizacją kierunków polityki oświatowej państwa i województwa dolnośląskiego.

Zapraszamy na stronę dodn.dolnyslask.pl/oferta/

Działamy skutecznie i profesjonalnie. Realizujemy różnorodne formy szkolenia: warsztaty, rady szkoleniowe, seminaria, konferencje i inne wydarzenia edukacyjne

Oferta szkoleń jest różnorodna, z uwzględnieniem zgłoszonych przez Państwa potrzeb. Realizujemy projekty edukacyjne: „Lekcja: Enter”, „Kompetencje 4.0” (polsko-czeski), „Groß und Klein gemeinsam - Duzi i Mali razem. Transgraniczna współpraca dla wspierania edukacji przedszkolnej w zakresie kultury i języka sąsiada (polsko-niemiecki)

Dedykujemy Państwu serię wydawniczą „Skrypty belfra” i „Skrypty metodyczne”

Nie pozostajemy obojętni na bieżące problemy nauczycieli - nasi konsultanci i doradcy metodyczni prowadzą konsultacje indywidualne, w tym on-line

W ROKU SZKOLNYM 2021/2022 OFERUJEMY

- **Skrypty Belfra i Skrypty Metodyczne**
- **Projekty edukacyjne:** Lekcja: Enter na zDolny Śląsk, Cyfrowy nauczyciel z Dolnego Śląska - Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość
- **Cykliczne spotkania:** Samorządowe poniedziałki - Klub dyskusyjny Belfra; Wtorki metodyczne - Klub dyskusyjny Belfra; Środy Szefów - Klub dyskusyjny Belfra; Czwartki w DODN - Klub dyskusyjny Belfra; Piątki dla wychowawców - Klub dyskusyjny Belfra.

dodn.dolnyslask.pl